

ПРОФ. ДР ДРАГАН БАТАВЕЉИЋ

УСТАВНО ПРАВО РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

II ТОМ

УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД
08. НОВЕМБРА 2006.

УНИВЕРЗИТЕТСКИ УЏБЕНИК

КРАГУЈЕВАЦ, 2007

Проф. др Драган Батавељић

УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 08. НОВЕМБРА 2006.

Јун 2007. године

Проф. др Драган Батавељић

УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 08. НОВЕМБРА 2006.

Издавач:

Правни факултет у Крагујевцу
Центар за упоредно уставно право

За издавача:

Проф. др Драган Батавељић
директор Центра

Рецензенти:

Академик Александар Фира
Проф. др Радослав Ратковић

Куцање, прелом и дизајн корица:

Милош Стојановић
milos.skg@sbb.co.yu

Штампа:

Family Press,
Крагујевац

Тираж:

200 примерака

ISBN:

978-86-80765-92-1

У складу са Законом о ауторским правима, забрањено је прештампавање у целини или у деловима, фотокопирање у целини или у деловима или објављивање на било који начин без писане сагласности аутора

САДРЖАЈ

ПРВИ ДЕО – ОПШТА ПИТАЊА УСТАВНОГ ПРАВА

ГЛАВА 1. Предмет Уставног права	1
ГЛАВА 2. Назив Уставног права	2
ГЛАВА 3. Појам устава.....	5
ГЛАВА 4. Функције устава.....	8
ГЛАВА 5. Материја (садржина) устава (<i>materia constitutionis</i>).....	9
ГЛАВА 6. Својства устава	9
ГЛАВА 7. Врсте (класификација) устава	11
1. Класичне поделе устава	11
а) Чврсти и меки устави	12
б) Писани и неписани устави.....	12
в) Кодификовани и некодификовани устави.....	13
г) Октроисани устави, устави пактови и народни устави	13
2. Модерне поделе устава	14
ГЛАВА 8. Доношење и промена устава уопште	15
1. Доношење устава	15
2. Промена устава	16
а) Поступак промене устава.....	17
б) Забрана мењања устава.....	18
в) Модели промене устава	19
ГЛАВА 9. Процес доношења Устава РС од 2006. године.....	21
ГЛАВА 10. Промена Устава РС од 2006. године	24
ГЛАВА 11. Структура и систематика Устава РС од 2006. године.....	25
ГЛАВА 12. Садржина и карактеристике Устава РС од 2006. године	27

ДРУГИ ДЕО – ОСНОВНИ ИЗВОРИ УСТАВНОГ ПРАВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ГЛАВА 1. Појам извора права	35
ГЛАВА 2. Извори уставног права.....	36
1. Устави	36
2. Закони и други општи правни акти.....	38
3. Уставно-судска пракса	40
ГЛАВА 3. Класификација и хијерархија извора уставног права.....	40
ГЛАВА 4. "Листа" извора уставног права.....	47
ГЛАВА 5. Уставни обичај као извор уставног права.....	47

ТРЕЋИ ДЕО - ОСНОВНА НАЧЕЛА И УСТАВНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

ГЛАВА 1. Облик владавине	51
ГЛАВА 2. Друштвено уређење.....	52
ГЛАВА 3. Политички систем	54
ГЛАВА 4. Економско уређење	57

1. Својински односи по Уставу Републике Србије.....	57
2. Слобода привредног деловања (предузетништво).....	58
3. Самосталност привредних субјеката	59
4. Буџетско финансирање државе и државних делатности и делатности од општег интереса.....	59
ГЛАВА 5. Начела и основне институције уставног права.....	60
1. Појам, обележја и састав Србије	60
2. Државна територија и државни симболи Србије	61
3. Држављанство.....	63
4. Језик у службеној употреби и писмо у Србији	64
5. Надлежност Републике Србије.....	66
6. Начело народне (грађанске) суверености.....	68
7. Начело поделе власти.....	69
8. Начело уставности и законитости.....	71
9. Начело владавине права.....	74
10. Начело политичког плурализма	76
11. Начело јединства привредног подручја и јединства тржишта.....	77
12. Однос цркве (верских заједница) и државе	77
13. Однос унутрашњег права и међународних уговора	78

ЧЕТВРТИ ДЕО - СЛОБОДЕ, ПРАВА И ДУЖНОСТИ ЧОВЕКА И ГРАЂАНИНА

ГЛАВА 1. Историјат уставног третмана слобода, права и дужности грађана у уставима Србије	81
ГЛАВА 2. Уставна концепција људских права	87
ГЛАВА 3. Подела људских и грађанских права	88
ГЛАВА 4. Људска и мањинска права и слободе према Уставу РС.....	89
1. Лична права и слободе	92
2. Политичка права и слободе.....	103
3. Економска права и слободе.....	110
4. Социјална права и слободе	113
5. Културна права и слободе.....	115
6. Права припадника националних мањина	116
7. Уставне дужности.....	120
8. Права и дужности странаца	123
9. Остваривање и заштита људских права.....	124
а) Облици заштите људских права.....	128
б) Међународне конвенције о људским правима и слободама.....	130

ПЕТИ ДЕО - УРЕЂЕЊЕ (ОРГАНИЗАЦИЈА ВЛАСТИ)

ГЛАВА 1. Народна скупштина РС	141
1. Положај.....	141
2. Надлежност	141
3. Начин рада.....	146
4. Састав.....	146
5. Избор и мандат посланика	148
6. Конституисање.....	151
7. Имунитет посланика и других функционера	151

8. Престанак мандата и распуштање.....	152
9. Унутрашња организација Народне скупштине - радна тела и функционери.....	153
10. Поступак доношења закона.....	154
11. Републички референдум и народна иницијатива у Републици Србији.....	156
ГЛАВА 2. Председник Републике Србије.....	157
1. Положај.....	157
2. Надлежност.....	158
3. Избор.....	161
4. Мандат.....	162
5. Нespoјивост функција (инкомпатибилитет).....	162
6. Одговорност председника Републике.....	163
ГЛАВА 3. Влада Републике Србије.....	165
1. Надлежност и акти.....	168
2. Избор.....	169
3. Почетак и престанак мандата Владе и чланова Владе.....	170
4. Састав.....	171
5. Одговорност Владе и министарска одговорност.....	171
6. Оставка председника Владе и члана Владе.....	174
7. Органи државне управе.....	175
ГЛАВА 4. Уставност и законитост.....	181
1. Хијерархија домаћих и међународних општих правних аката.....	183
2. Хијерархија домаћих општих правних аката.....	183
3. Објављивање закона и других општих аката.....	183
4. Забрана повратног дејства закона и других општих аката.....	184
5. Законитост управе.....	184
6. Језик поступка.....	184
7. Ванредно стање.....	185
8. Ратно стање.....	185
9. Одступања од људских и мањинских права у ванредном и ратном стању.....	186
ГЛАВА 5. Уставни суд Србије.....	186
1. Положај.....	186
2. Надлежност.....	189
3. Састав, избор и именовање.....	192
4. Престанак дужности судије Уставног суда.....	194
5. Покретање и ток поступка.....	194
6. Уставна жалба.....	195
ГЛАВА 6. Правосудни систем.....	198
1. Судови.....	199
а) Начела судства.....	200
б) Избор и престанак судијске функције.....	210
в) Врсте судова.....	212
г) Надлежност судова.....	214
2. Високи савет судства.....	220
а) Положај.....	220
б) Састав.....	221
в) Избор.....	221
г) Надлежност.....	222

3. Јавно тужилаштво	222
а) Положај.....	222
б) Избор	223
в) Организација	223
г) Надлежност	224
д) Одговорност.....	225
ђ) Престанак функције	225
е) Државно веће тужилаца	226
4. Јавно правобранилаштво.....	227
5. Адвокатура	228
6. Омбудсман (заштитник грађана)	231

ШЕСТИ ДЕО - ТЕРИТОРИЈАЛНО УРЕЂЕЊЕ И ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

ГЛАВА 1. Територијално уређење.....	235
1. Појам и јединице територијалне аутономије	237
2. Децентрализација у Србији.....	243
3. Права и дужности аутономних покрајина	251
4. Органи аутономних покрајина - избор, надлежност и акти.....	254
ГЛАВА 2. Локална самоуправа	261
1. Појам и јединице локалне самоуправе у Републици Србији	262
2. Изворни и поверени послови општине у Републици Србији.....	264
3. Финансирање послова општине у Републици Србији.....	265
4. Учешће грађана у обављању послова локалне самоуправе	266
5. Организација, надлежност и акти општинских органа	267
6. Надзор државе над функционисањем локалне самоуправе	270
7. Заштита права локалне самоуправе	271
8. Реформа локалне самоуправе	271

СЕДМИ ДЕО - ДОКУМЕНТАЦИЈА

ГЛАВА 1. Устав Републике Србије од 08. новембра 2006. године	277
ГЛАВА 2. Уставни закона за спровођење Устава Републике Србије	
од 10. новембра 2006. године	344